

Nevrokirurgi - Hjerne - behandling av minimale og lette hodeskader

Forfatter: Tømm Brostrup Muller
Godkjent av: Tømm Brostrup Muller

Gyldig fra: 01.11.2021
Revisjonsfrist: 01.11.2022

Revisjon: 2.6
ID: 2431

Klassifisering av hodeskade

Hodeskade kan deles inn i tre alvorlighetsgrader. Minimale, lette og moderate hodeskader. Alvorlighetsgradene observeres og diagnostiseres ved bruk av scoringsverktøy. Denne retningslinjen beskriver observasjoner og tiltak for minimale og lette hodeskader.

Symptomer

En minimal eller lett hodeskade kan gi følgende lette og forbigående plager:

- Moderat hodepine
- Kvalme
- Svimmelhet/ustøhet
- Nedsatt hukommelse
- Dårlig konsentrasjonsevne

Disse plagene, og spesielt hodepine, er vanlige de første dagene etter skaden. Vanligvis forsvinner de av seg selv, men noen pasienter kan ha slike plager i flere uker eller måneder.

Scoringsverktøy

De to viktigste verktøy som brukes i vurderingen av minimale og lette hodeskader er:

- Head Injury Severity Scale (HISS)
- Glasgow Coma Scale (GCS)

Tabell 1 - HISS

HISS gruppe	Kliniske funn
Minimal hodeskade	GCS 15 Ikke bevissthetstap eller amnesi
Lett hodeskade	GCS 14 eller 15 Kort (< 5 min.) bevissthetstap eller amnesi / nedsatt hukommelse
Moderat hodeskade	GCS 9 – 13 eller bevissthetstap ($\geq$ 5 min.) eller fokalnevrologiske utfall
Alvorlig hodeskade	GCS 3 – 8

Tabell 2 – Spesielle risikofaktorer som nødvendiggjør cerebral CT og innleggelse

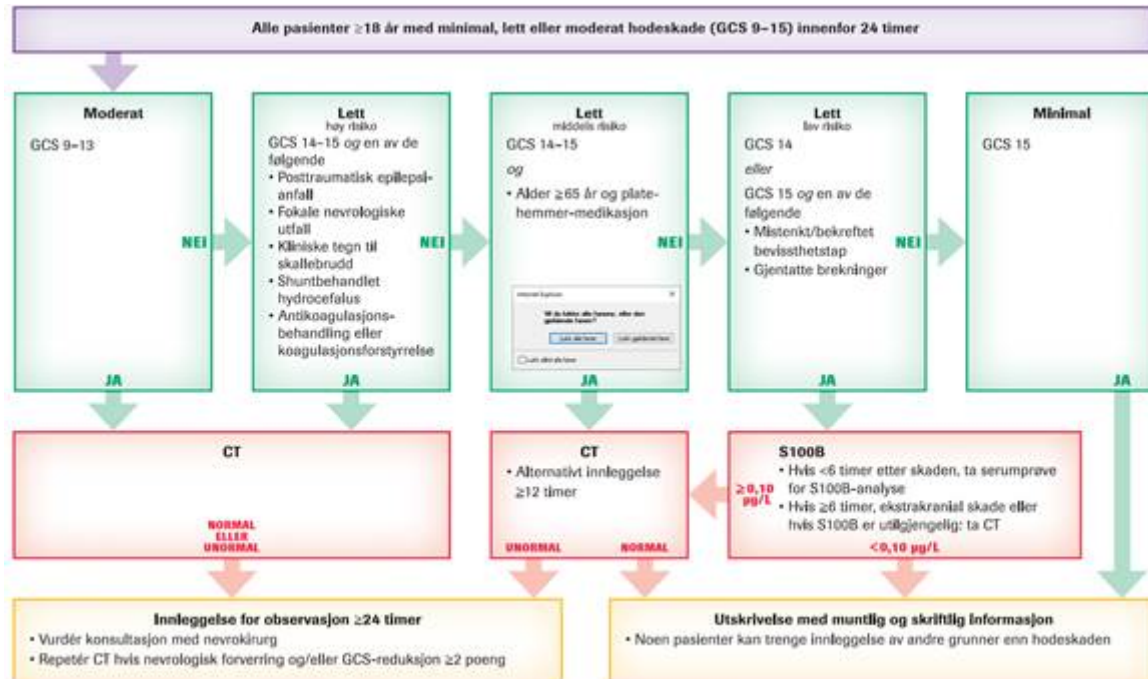
Radiologisk påvist skallefraktur
Terapeutisk antikoagulasjon eller hemofili
Klinisk mistanke om impresjonsfraktur eller basisfraktur
Posttraumatisk epileptisk anfall
Shuntbehandlet hydrocephalus
Multitraumatisert pasient
Uttalt hodepine/kvalme/brekninger

Tabell 3 - Risiko for intrakraniell lesjon

HISS gruppe	Risiko for lesjon (%)	
	Intrakraniell	Kirurgisk
Minimal ingen risikofaktor	Nesten null	Nesten null

Minimal, risikofaktor til stede	Sjelden	0,2 %
Lett	15	2,5
Moderat	30	8

Arbeidsbeskrivelse

SOB100 benyttes ikke ved St.Olavs hospital

Hensikt og omfang

Hensikten med retningslinjer for håndteringen av minimale og lette hodeskader er tredelt:

- tidlig diagnose og operasjon av intrakraniell lesjon
- forebygge senplager
- Skille minimale og lette hodeskader ved hjelp av scoringsverktøy og sette i gang riktig observasjon og tiltak ut i fra klassifisering av hodeskaden

Ansvar

Den lege i sykehus eller kommunehelsetjenesten som mottar pasient med hodeskade, observerer og setter i gang tiltak for minimale og lette hodeskader

Dokumentasjon av undersøkende lege

Alle polikliniske notat/innleggelsesjournal hos pasienter med minimale og lette hodeskader skal minimum inneholde opplysninger om:

- Skademekanisme
- Skadetidspunkt
- Tidspunkt for undersøkelse
- Bevissthetstap eller ikke (evt. varighet)
- Amnesi eller ikke ("ingen amnesi" skal også dokumenteres)
- GCS (M+V+Ø)
- Spesielle risikofaktorer (evt. "ingen spesielle risikofaktorer")

CT-henvisning bør inneholde tilsvarende opplysninger.

Ved igangsatte tiltak ved fastlegekontor og legevakt følges det opp svar fra bildediagnostikk med påfølgende dokumentasjon og pasientinformasjon muntlig og skriftlig.

Observasjon

 [Nevrokirurgi - Hjerne - Observasjon av minimale og lette hodeskader](#)

 [Glasgow Coma Scale](#)

Pasientinformasjon

 [Nevrokirurgi - Hjerne - Informasjonsbrosjyre ved minimale og lette hodeskader](#)

Relaterte dokumenter (referanser)

[Nye retningslinjer er publisert: Skandinaviske retningslinjer for akutt håndtering av voksne pasienter med minimal, lett eller moderat hodeskade. T. Sundstrøm et al.](#)

Innledning

Hodeskade er skade på hodet som følge av ulykke, fall eller vold. Skade kan ramme skallen, hjernen, hjernehinnene, bløtdelen utenpå kraniet, eller det kan være en kombinasjon av de nevnte skader.

En hodeskade som krever kirurgisk behandling opptrer hos mellom 0,7 – 4 % av pasienter innlagt til observasjon.

Følgende faktorer øker risiko for skade i hjernen og behov for kirurgisk behandling

- Skallefraktur
- Bevissthetstap etter skaden
- Redusert bevissthetsnivå ved undersøkelse
- Hjernekontusjon

Relaterte dokumenter:

 [CT undersøkelser, forberedelse og observasjon](#)

 [Henvisning til Klinikk for bildediagnostikk](#)

 [Nevrokirurgi - Hjerne - Observasjon av minimale og lette hodeskader](#)

Relaterte vedlegg:

[Pasientinformasjon](#)